

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 133 / SEPTEMBRIE 2022

133

Dificultățile de învățare specifice elevului remigrant

| **ADRIANA-MARIA FLOROAIE**

Promovarea educației incluzive prin proiecte Erasmus+

| **DANIELA PETRU**

Împreună pentru profilul absolventului (Proiect bilateral eTwinning)

| **CLAUDIA-EMILIA FRÎNCULEASĂ**

Practica în învățământul tehnic – o necesitate

| **CONSTANTIN CĂNUȚĂ**

Parcursuri de învățare digitale pentru învățământul profesional și tehnic:

Digital Learning Paths (Proiect Erasmus+)

| **DORU ȘTEFĂNESCU**

Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii la vârsta preșcolară

| **ELENA MONCEA**

Orientări actuale privind activitățile matematice în grădinița de copii

| **MARIOARA MUȘUROIA**

Activități de învățare a istoriei prin joc didactic și metode inovative

| **AURELIA ȚINTEA**

Studiu privind rolul fotografiei în predarea disciplinei istorie

| **CAMELIA COSTANTEA**

Un text și două modalități de abordare – „La țigănci”, de Mircea Eliade

| **VASILICA-NELIA NICULA**

Nevoia de lectură, nevoia de cultură

| **MONICA PETRE**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Dificultățile de învățare specifice elevului remigrant

De **Adriana-Maria Floroae**

Școala Gimnazială Mihai Eminescu, Năsăud (Bistrița-Năsăud)

Copiii remigranți sunt acei copii care au trăit o perioadă într-o altă țară și au revenit în România. Deși în dicționarul românesc nu există cuvântul „remigrant”, fenomenul remigrației copiilor români este important, având efecte majore în viața acestora. Schimbările pot avea consecințe neașteptate și uneori dăunătoare. Unii dintre copiii remigranți au trecut printr-o dublă schimbare. Au plecat în străinătate unde au încercat să se adapteze și să se integreze, apoi a urmat întoarcerea în România, readaptarea și reintegrarea. Aceștia întâmpină mari dificultăți în a se acomoda și a vorbi limba maternă. Unii nu au avut niciodată contact cu școala românească, fiind născuți în străinătate. Aceștia nu cunosc deloc sau aproape deloc limba română.

Din cauza acestor probleme de limbă, ei nu se pot descurca la nicio disciplină, nu înțeleg cerințele și textele lecțiilor. De multe ori, aceștia traduc întâi ce îi întreabă profesorul în limba vorbită în țara din care au venit și abia apoi răspund. Toate aceste lucruri se vor transfera în plan psihologic.

Efectele remigrației asupra copilului sunt numeroase. Copiii se confruntă cu probleme sau dificultăți de readaptare și reintegrare socială și școlară. O parte dintre copiii care se întorc în România prezintă dificultăți emoționale, comportamentale, de atenție, de relaționale sau comunicare. Toate acestea vor afecta dezvoltarea lor ulterioară.

Socializarea este foarte dificilă, deoarece nu înțeleg și nu se pot exprima. Acești copii au nevoie de o atenție deosebită din partea familiei dar și asistență psihosocială și sprijin specializat pentru readaptarea lor socială și școlară precum și menținerea dezvoltării lor în limitele normalității. De acest sprijin de specialitate depind evoluția ulterioară și adaptarea copiilor la cerințele sociale și școlare, inclusiv realizarea unor schimbări atitudinale și comportamentale.

Pentru majoritatea copiilor remigranți, starea afectivă generală este una preponderent pozitivă. Dar există și copii pentru care readaptarea este asociată cu stări afective negative moderate sau accentuate cum ar fi rușine, tristețe, teamă, sentiment de abandon, furie.

Aceștia au încredere scăzută în forțele proprii, sunt temători și ezitanți în relațiile cu adulții, dar și cu copiii, au un grad de anxietate mediu sau ridicat și un nivel de aspirație scăzut, inclusiv în ceea ce privește performanța școlară.

Readaptarea copiilor în România, după o perioadă de migrație în străinătate, poate fi influențată de numeroși factori. Factorii de

factură individuală sunt: obișnuința cu viața din străinătate, uitarea stilului de viață din România, lipsa încrederii în sine și a abilității de a cere ajutor, lipsa curajului și a capacității de a lua decizii singur. Dintre factorii de natură comunitară, pot fi amintiți: lipsa suportului din partea prietenilor, lipsa atenției din partea colegilor și a profesorilor. Nu trebuie neglijată nici factorii de natură familială, cum ar fi: supraîncărcarea cu sarcini, sprijinul parental insuficient sau absența părinților.

Există copii care s-au reintegrat foarte bine, s-au adaptat ușor atât din punct de vedere școlar, cât și din punct de vedere afectiv sau social. Dar există și copii care au mari dificultăți în ceea ce privește rezolvarea sarcinilor școlare, în reintegrarea socială și culturală. Aceștia au o atitudine rezervată în a recunoaște existența dificultăților de reintegrare și evită să discute despre ceea ce simt.

Majoritatea copiilor prezintă un nivel relativ ridicat al anxietății, evită dialogul, nu inițiază discuții și se limitează la răspunsuri cât mai scurte și mai puțin detaliate la întrebările adresate direct. Majoritatea evită contactul vizual și prezintă diverse manifestări nonverbale asociate anxietății (își frământă mâinile, se joacă sistematic cu un pix sau creion, au mișcări repetate etc.). Din perspectiva adaptării școlare, majoritatea copiilor întâmpină dificultăți în realizarea sarcinilor și obțin un randament școlar scăzut prin raportare la potențialul propriu.

Cu cât copilul a petrecut un număr mai mare de ani în străinătate cu atât dificultățile de învățare sunt mai mari. Aceste dificultăți de învățare sunt diferite în funcție de vârsta copilului remigrant. Unele apar din cauza scăderii nivelului de aspirație al copiilor, din scădere accentuată a standardelor pe care aceștia și le autoimpun, în special în ceea ce privește randamentul școlar. Atitudinea generală a acestor copii este de a se mulțumi cu promovarea și de a nu își propune obținerea unor performanțe școlare mai ridicate sau raportate adecvat la potențialul individual, considerând că standardelor școlare din România sunt mai mari.

Cele mai mari dificultăți pe care le întâmpină elevii remigranți sunt cele lingvistice. Unii dintre ei nu cunosc și nu înțeleg limba română. Alții nu vorbesc corect limba română și nu se pot face înțeleși. Vocabularul lor este foarte limitat și cunosc doar cuvintele de bază, uzuale din limba română. Dar nu cunosc limba literară, limba care este folosită la studierea tuturor disciplinelor. Din această cauză le este foarte greu să rezolve sarcinile școlare, nu numai cele de limbă ci și cele specifice altor discipline. Chiar dacă sunt foarte inteligenți și ar face față tuturor cerințelor școlare, faptul că nu cunosc foarte bine limbajul și nu reușesc să comunice cu cadrele didactice, îi face să se închidă în ei. Percep greu limba și vorbesc amestecat.

În ceea ce privește partea de limbă și de gramatică golurile acestor copii sunt imense. Nu cunosc noțiunile de morfologie, sintaxă, nu cunosc regulile de scriere în limba română, forma literelor de mână din alfabetul român. Nu cunosc expresii, termeni specifici disciplinelor școlare. Dificultatea constă în înțelegerea și descifrarea textelor, a problemelor, a itemilor, a mesajelor scrise și orale.

De aceea este aproape imposibil ca un elev remigrant să recupereze materia și să fie la nivelul colegilor. Acest lucru i descurajează, îi face să se concentreze mai greu și să devină agitați.

Pentru reinmatricularea copilului în sistemul educațional românesc, este necesară echivalarea studiilor. Mulți dintre copii sunt la același nivel de școlarizare la care ar fi trebuit să fie dacă nu emigrau. Dar există și situații în care reincadrarea școlară a copilului în sistemul de învățământ românesc se face cu una, două sau trei clase în urma traseului educațional „normal” sau cu o clasă înaintea acestuia.

După echivalarea anilor de studiu din străinătate, tot greu este în sarcina cadrelor didactice care nu au nici un protocol oficial de la minister care să ofere soluții la problemele copiilor remigranți. Reușita școlară a acestor copii depinde de dorința profesorilor de a-i ajuta. Aceștia fac voluntar cursuri suplimentare și le acordă o atenție deosebită acestor elevi. Importantă este și implicarea părinților care le plătesc copiilor meditații.

Sistemul de învățământ din România nu este încă pregătit să integreze copiii remigranți și se dovedește neprimitor pentru aceștia. Majoritatea copiilor sunt hotărâți să se întoarcă la un moment dat acolo, în țările din care au venit, fiind familiarizați cu acel stil de viață și nostalgici după acesta.

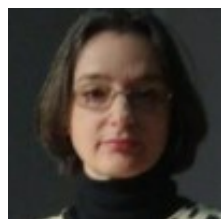
Bibliografie

Catalano H. (2014), Readjustment and Learning Difficulties Specific to the Remigrant Child, P. 158-163
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814048563
Catalano H. (2015), Socio-Educational Consequences of the Remigration Phenomenon, P. 49-54
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815014159
Catalano H. (2016), Study on the of Teachers' and Parents' Perception on the Remigration Phenomenon, P. 79-84
www.europeanproceedings.com/files/data/article/49/1440/article_49_1440_pdf_100.pdf

Promovarea educației incluzive prin proiecte Erasmus+

De **Daniela Petru**

Liceul Tehnologic Petre S. Aurelian, Slatina (Olt)

În ultimii ani, educația incluzivă a devenit o prioritate pentru programele Uniunii Europene, deci și pentru învățământul românesc. Programul Erasmus+ oferă șansa profesorilor de a avea experiențe către noi cunoștințe și competențe, din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții, care impun o deschidere către noi și diferite metode de predare, învățare și evaluare a elevilor, într-un context cât mai diversificat.

Mobilitatea la care am participat în perioada 24-28 iulie 2022, în Piraeus, Grecia, „Inclusive Education: Tackling with classroom diversity and early school leaving”, în cadrul proiectului finanțat de Comisia Europeană prin Erasmus+ „Spune «DA» școlii”, care

se implementează la nivelul liceului nostru, mi-a oferit ocazia conștientizării că educația incluzivă nu se referă doar la educația din învățământul special, că incluziunea școlară înseamnă să te asiguri că nici un elev nu este neglijat, deoarece această noțiune are o accepție mult mai largă. Ea înseamnă împiedicarea tuturor formelor de excludere și marginalizare, astfel încât niciun copil să nu se simtă abandonat. Acest lucru înseamnă că trebuie să ținem cont de nevoile, abilitățile și capacitățile elevilor, care sunt foarte diversificate.

Am înțeles că într-o școală, incluziunea nu trebuie văzută ca o favoare pentru o anumită categorie de elevi, ci că este responsabilitatea tuturor: a învățătorului, a profesorului de sprijin, a profesorilor de la clasă, a dirigintei, a managerilor școlari, a consilierului școlar, a părinților, a psihologului și a cadrelor medicale, a anumitor membri importanți în comunitatea locală sau din Ministerul Învățământului. Trebuie să înțelegem că există elevi care se confruntă cu dificultăți, cum ar fi cei cu nevoi speciale, cu dificultăți de învățare, care abandonează timpuriu studiile, cu performanțe școlare slabe, cu diverse probleme de sănătate sau cu dizabilități și elevi cu puține oportunități, cum ar fi cei care provin dintr-un mediu defavorizat socioeconomic (cu un nivel scăzut de trai, cu venituri mici, cu dependență de sistemul de protecție socială, cu părinți în șomaj pe termen lung, îndatorați sau cu probleme financiare), din familii monoparentale sau cu părinți plecați în străinătate la muncă, din zone dezavantajate geografic (din zone rurale sau izolate, din regiuni periferice, din zone urbane cu probleme, din zone cu transport public limitat) sau din zone de război, cum este cazul copiilor veniți din Ucraina. De asemenea, pot fi elevi care se confruntă cu obstacole de natură socială: discriminare pe motiv de religie sau etnie, elevi orfani, elevi cu aptitudini sociale limitate sau având comportamente antisociale ori cu risc ridicat, delinvenți sau foști delinvenți.

Reflectând la ceea ce este incluziunea în general și la modul în care educația poate promova incluziunea ca valoare fundamentală, ne putem da seama că educația are un rol foarte important. Având în vedere diversitatea tot mai mare a societăților europene, se impune, tot mai acut, accentuarea atitudinii pozitive față de diversitate, la toate nivelurile.

Incluziunea trebuie să fie o componentă a unor abordări strategice mai ample. Măsurile de sprijin individuale, devenind parte inerentă a planului de acțiune al unei școli, trebuie corelate cu strategiile de prevenire și combatere a abandonului școlar și bazate pe o viziune pozitivă asupra diversității, pe rezultatele obținute în cazul fiecărui elev.

După o activitate practică în care ne-am identificat stilul de învățare, al nostru, al participanților la curs, am scos în evidență, prin câteva exemple redată cu ajutorul unor materiale video, că în învățământul de azi, elevii fiind foarte diferiți, au stiluri de învățare diferite. De aceea, profesorul trebuie să știe care sunt caracteristicile fiecărui stil de învățare și să-l identifice pentru fiecare elev, astfel încât să facă față eficient acestei diversități și complexități prin adaptarea proiectării predării și evaluării la fiecare clasă, în funcție de elevii pe care îi are. Participarea la acest curs mi-a demonstrat că activitatea mea didactică la clase nu e suficient de incluzivă, am descoperit că e loc de mai mult bine, că mai sunt atât de multe strategii și metode de implementare a educației incluzive!

Așadar, ca viitor profesor incluziv ce îmi doresc a fi, influențată de activitățile relevante desfășurate prin programul Erasmus+,

proiectul „Spune «DA» școlii” (ID 2020-1-RO01-KA101-079479) și materialele puse la dispoziție de formatorul organizației gazdă, IDEC S.A., Piraeus, Grecia, mi-am propus crearea unui climat incluziv la fiecare clasă la care predau prin: evaluarea, acceptarea și respectarea diversității prin identificarea nevoilor elevilor, împărtășirea metodelor și căutarea unor strategii mai potrivite pentru a veni în întâmpinarea acestei varietăți de stiluri de învățare. Îmi doresc să fiu un cadru didactic profesionist, deschis posibilității, respectiv necesității de a „învăța să înveți”. Am înțeles că diversitatea dintre elevi este o resursă care trebuie valorificată și apreciată și nu trebuie considerată o barieră în activitatea didactică. Promovarea unei abordări cooperante în rândul elevilor, susținerea și încurajarea potențialului tuturor elevilor, care a constituit o prioritate pentru mine, va fi îmbogățită cu noi elemente, mult mai atractive pentru elevi, pe care le-am exersat pe parcursul cursului.

Construirea și menținerea unui climat relațional pozitiv, ca element esențial pentru a permite fiecărui elev să își dezvolte la maximum potențialul intelectual, fizic sau cultural, astfel încât să devină cea mai bună variantă a sa în acel moment, constituie o prioritate în educația incluzivă.

Fiecare sistem de învățământ al țărilor europene din care proveneau participanții la acest curs (Italia, Polonia și România) promovează desfășurarea la clasă a activităților centrate pe elevi, în care profesorul este facilitatorul învățării bazate pe interesele și abilitățile elevilor. Profesorul trebuie să predea rareori, dar trebuie să le ofere elevilor oportunități de învățare autentice. Activitățile la clasă trebuie să fie bine organizate astfel încât profesorii și elevii să poată utiliza resursele rapid și eficient.

Care sunt caracteristicile unui profesor care respectă diversitatea la clasă și propune activități centrate pe elevi? Este un profesor incluziv care își tratează elevii în mod corect și menține demnitatea elevului atunci când abordează probleme de disciplină. Creează un climat în care respectul este o valoare de bază și fiecare elev și profesor își respectă reciproc gândurile, sentimentele și ideile, chiar și atunci când nu sunt în acord. Transformă sala de clasă într-o zonă în care elevii se simt confortabil și pot uita de grijile sau problemele cu care se confruntă acasă. El modelează noi abilități și le permite elevilor să practice aceste aptitudini nou dobândite în mod independent. Nu se teme să experimenteze, caută în mod continuu idei pentru a stimula învățarea și pentru a schimba în mod regulat lecțiile folosite anterior, pentru a răspunde nevoilor elevilor lor actuali. Recurge la o gamă largă de strategii, astfel încât stilurile multiple de învățare să fie abordate în mod regulat. Încurajează pe toți elevii să participe activ la fiecare activitate de învățare, utilizându-și talentele și creativitatea. Creează oportunități de învățare individualizate pentru a satisface nevoile specifice ale fiecărui elev din clasele lui. Oferă elevilor posibilitatea de a pune întrebări și de a cere clarificări atunci când au nevoie. Permite elevilor să colaboreze în proiecte în care să conecteze noi experiențe de învățare cu experiențele anterioare de învățare, în care învață să creeze un plan, să atribuie sarcini și apoi să aducă totul împreună pentru a finaliza proiectul.

Elevii înțeleg astfel că fiecare dintre ei aduce o valoare reală procesului de învățare deoarece sunt diferiți și se pot completa. Devin mai motivați față de învățare și vin cu mai multă plăcere la școală. Aceste aspecte conduc la scăderea numărului de absențe și la prevenirea părăsirii timpurii a școlii.

Împreună pentru profilul absolventului (Proiect bilateral eTwinning)

De **Claudia-Emilia Frînculeasă**

Liceul Teoretic Radu Vlădescu, Pătârlagele (Buzău)

Proiectul bilateral eTwinning „Împreună pentru profilul absolventului/ Together for the Graduate Profile” a fost rezultatul participării cadrelor didactice din școala noastră la Programul Transnațional de Mentorat „Educație Online prin Parteneriate” (iulie-august 2021), fiind selectat în cadrul grupei mentorate de doi ambasadori eTwinning din România și Republica Moldova. Prin intermediul acestui parteneriat, a fost promovate și valorificate principiile transdisciplinarității în scopul dezvoltării competențelor-cheie ale viitorilor absolvenți. În acest sens, au fost identificate și integrate cunoștințe, atitudini și valori, tehnici inovatoare de predare, învățare și evaluare reciprocă din diferite arii curriculare și cele mai bune strategii și exemple de bună practică pentru a asigura progresul școlar și succesul academic al elevilor de gimnaziu (clasele V-VIII în România și V-IX în Republica Moldova), în special în rândul unor categorii vulnerabile.

Prin intermediul proiectului bilateral eTwinning „Împreună pentru profilul absolventului/Together for the Graduate Profile”, cei 18 elevi ai clasei a VIII-a B de la Liceul Teoretic „Radu Vlădescu” din Pătârlagele și-au îmbunătățit competențele-cheie cu ajutorul unor activități pe care ei înșiși le-au propus chiar la începutul proiectului, iar pentru a răspunde nevoilor educaționale ale clasei, s-a folosit învățarea pe bază de proiecte (*project-based learning*), o metodă modernă de predare-învățare-evaluare care s-a bazat pe metode activ-participative, interactivitate și colaborare transnațională.

Activitățile proiectului au facilitat transferul de cunoștințe, dezvoltarea și consolidarea competențelor lingvistice, sociale, digitale, civice etc., prin rezolvarea unor sarcini de lucru atât independent, cât și prin cooperare, participanții (auto)evaluându-și capacitățile cognitive, sociale și practice în contexte formale și non-formale care au facilitat comunicarea, documentarea, emiterea de ipoteze, descoperirea, lucrul în echipă, găsirea soluțiilor, dezvoltarea gândirii critice și creative, responsabilizarea și autonomizarea acestora.

Proiectul s-a desfășurat în cea mai mare parte în cadrul orelor de limba engleză, limba română și istorie, însă au fost organizate și activități comune – 3 lecții transdisciplinare: Lesson on Tolerance, în noiembrie 2021, Celebrating Mihai Eminescu, în ianuarie 2022 și Teach me what happiness is, în martie 2022 – care au presupus participarea acestora în afara programului și chiar de acasă, online, pentru întâlnirile cu elevii din cele două școli partenere, Școala Gimnazială Puchenii Mari, județul Prahova (octombrie

2021) și Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Chișinău (aprilie 2022).

Școlile partenere au colaborat pentru realizarea întâlnirilor online, dar și asincron, prin intermediul padlet-ului colaborativ din decembrie 2021 și pentru crearea și utilizarea resurselor interactive originale ale proiectului. De asemenea, broșura finală de diseminare (atât versiunea în limba română cât și cea în limba engleză) a fost rezultatul colaborării dintre trei școli partenere, două din România și una din Republica Moldova.

Elevii Școlii Gimnaziale Puchenii Mari (Prahova) și ai Liceului Teoretic „Radu Vlădescu” (Buzău) au pregătit prezentări și monologuri în limba engleză în cadrul lecției colaborative „Dreams Will Give Us Wings” din data de 21.10.2021. Cele două clase a VIII-a A și B de la Liceul Teoretic „Radu Vlădescu” au interacționat și colaborat în cadrul lecției transdisciplinare (limba română-limba engleză-istorie) desfășurată sincron, cu ocazia Zilei Toleranței 2021, sub îndrumarea a trei cadre didactice din școală.

Elevii Liceului Teoretic „Radu Vlădescu” (Buzău) și ai Liceului Teoretic „Onisifor Ghibu” (Chișinău) au realizat întâlnirea online din 18.04.2022, în cadrul căreia au avut oportunitatea de a descoperi asemănări și deosebiri între cele două sisteme de învățământ, conținutul programelor școlare și al celor de examen, modalități de îmbunătățire a unor competențe-cheie (matematice) și de maximizare a șanselor de obținere a succesului academic în perspectiva celui profesional.

Elevii au lucrat individual, dar și în perechi sau pe grupe/echipe pentru a realiza produsele finale ale proiectului. Aceștia au rezolvat sarcinile de lucru interactive propuse de cadrele didactice (learning apps, Random Wheel), dar au și creat produse colaborative (utilizând Canva, Padlet, Power-point etc.) și postere tematice care au presupus documentarea, selectarea informației, folosirea critică și creativă a surselor de informare și a tehnologiei, exersarea competențelor de comunicare în limba maternă și în limba engleză, dezvoltarea competențelor sociale, a spiritului de inițiativă și, foarte important, a competenței de a învăța (cum) să înveți într-un mod care să faciliteze progresul academic, succesul la examene și atingerea potențialului. Mai mult decât atât, toți elevii au dezvoltat atitudini pozitive și valori precum toleranța, respectul pentru diversitate, stima de sine, încrederea în forțele proprii, motivația școlară etc.

Instrumentele digitale moderne au fost utilizate în toate etapele proiectului, de la identificarea nevoilor educaționale ale participanților până la evaluarea finală și diseminarea rezultatelor obținute în cadrul activităților. Elevii și cadrele didactice au folosit instrumentele TIC pentru a crea, prezenta și distribui conținuturi într-o manieră modernă, accesibilă și atractivă pentru elevi și nu numai. Tehnologia inovativă bazată pe colaborare a facilitat realizarea unor experiențe de învățare relevante, semnificative, care au încurajat implicarea și participarea activă la propriul proces de învățare al elevilor.

La începutul proiectului, am stabilit împreună cu partenerii, elevii și părinții regulile de conduită și pe cele de siguranță online, dar și gestionarea datelor având caracter personal. Astfel, am obținut acordul părinților cu privire la utilizarea și prelucrarea datelor de identificare ale elevilor implicați în proiect de către Liceul Teoretic „Radu Vlădescu” și am fost de acord să comunicăm mai rapid și mai eficient cu elevii prin intermediul grupurilor de Whatsapp ale claselor. Am vizitat în fiecare lună platforma eTwinning și Twinspace-ul proiectului. De asemenea, au fost prezentate și codul

de conduită și regulile de siguranță online promovate de eTwinning, politica de confidențialitate/ protecția datelor cu caracter personal și respectarea drepturilor de autor și a proprietății intelectuale, dar și politica de siguranță online a Liceului Teoretic „Radu Vlădescu”. Materialele realizate și publicate de noi respectă legislația în vigoare cu privire la copyright și protecția datelor personale. Elevii clasei a VIII-a B au avut experiență din acest punct de vedere, fiind implicați în cel de-al doilea proiect eTwinning. În anul școlar 2019-2020, aceștia au participat la activitățile proiectului internațional ARTRASH, care a obținut Certificatul național de calitate în septembrie 2020.

Din punctul de vedere al participanților, toate obiectivele stabilite inițial în aplicație au fost atinse prin intermediul unor lecții transdisciplinare care au facilitat transferul cunoștințelor și îmbunătățirea competențelor-cheie și a abilităților secolului 21, dar și cu ajutorul unor resurse digitale interactive și activități (trans)naționale colaborative care le-au permis elevilor să învețe împreună, să discute și să dezbate, să exploreze soluții, să reflecteze asupra propriului progres și al experiențelor de dezvoltare personală. Rezultatele obținute au fost nu numai fizice și digitale, ci și intangibile, atitudinale – încrederea în sine, gândirea pozitivă, motivația, perseverența.

Datorită abordării transdisciplinare, dar și a interesului pentru integrarea curriculumului național, evaluarea activităților proiectului s-a realizat formal, pornind de la competențele generale și specifice ale principalelor discipline de studiu implicate în proiect (limba și literatura română și limba engleză). Au fost folosite metode de evaluare inițială și finală și de colectare a feedback-ului, autoevaluarea (în cazul resurselor digitale interactive) și evaluarea reciprocă. Instrumentele digitale de evaluare, gratuite și accesibile atât pentru activitățile sincrone cât și asincrone și-au dovedit utilitatea ca mijloace de evaluare formativă și sumativă, scăzând însă presiunea evaluării tradiționale, punând accent pe gândirea critică și creativă, pe rezolvarea de probleme și mai puțin pe memorarea de informații. Elevii care au demonstrat progrese deosebite în cadrul proiectului au primit certificate de apreciere și un premiu – o carte în limba engleză – din partea editurii Fischer International. S-a observat și, de asemenea, am încurajat dezvoltarea de către participanți a competențelor transversale care, după cum se știe, nu depind de un anumit domeniu de activitate, dar constituie un avantaj enorm în societatea competitivă în care trăim.

Proiectul eTwinning „Împreună pentru profilul absolventului/Together for the Graduate Profile” a fost popularizat pe diferite platforme pentru a promova schimbul de experiență și bune practici și a crește numărul beneficiarilor indirecti ai resurselor educaționale și rezultatelor acestuia. Astfel, au fost publicate articole pe platforma națională iTeach.ro, pe blogul profesorilor de limba engleză de pe Valea Buzăului și în revista „Împreună pentru Educație” a Asociației Profesionale Profesori pentru Comunitate. În plus, proiectul a fost popularizat și pe pagina oficială a școlii, pe Facebook, Youtube, și în cadrul Seminarului de formare pentru participanții care nu au noțiunile de bază în domeniul tehnologiei și informaticii organizat online, pe platforma Zoom de Centrul de Consultanță și dezvoltare regională CCDDR BUZĂU.

În august 2022, proiectul eTwinning „Împreună pentru profilul absolventului/Together for the Graduate Profile” a fost recompensat în România cu două certificate naționale de calitate.

Practica în învățământul tehnic – o necesitate

De **Constantin Cănuță**

Liceul Tehnologic Construcții de Mașini, Mioveni (Argeș)

În procesul instructiv-educativ de formare a specialiștilor din economia românească, practica elevilor la agenții economici constituie o necesitate. În acest articol, dezbatem utilitatea și necesitatea efectuării orelor de instruire practică la agenții economici, arătând și documentele europene prin care acest lucru reprezintă o prioritate europeană încă din 2010. Arătăm modul în care fac practică elevii de la calificarea Tehnician transport. Articolul scoate în evidență și unele dintre problemele cu care se confruntă învățământul tehnic românesc, numite de doamna Alexandra Popa, director executiv CRPE.

Pentru formarea abilităților și atitudinilor necesare unui muncitor calificat într-o meserie, elevul trebuie să participe la procesul de producție la un agent economic, sub îndrumarea unui tutor stabilizat de agentul economic. Astfel, tânărul intră în contact cu realitățile din economia reală. Elevul este pregătit de tutor să îndeplinească diverse sarcini, în procesul de producție, astfel încât la finalul școlii profesionale sau a liceului, tânărul să fie capabil să participe la concursuri pentru ocuparea unui loc de muncă în calificarea pentru care a fost pregătit.

Este foarte important și angajatorul cu care școala are parteneriat pentru practica elevilor. Dacă unitatea economică unde elevii fac practică este una bine cotate în comunitatea locală, atunci elevii vor avea șanse mai mari de angajare. Lipsa practicii la un agent economic face aproape imposibilă pregătirea unui viitor specialist, elevii în acest caz făcând practica doar în atelierele unui liceu tehnologic, chiar foarte bine dotat.

De asemenea, agenții economici ar trebui să aibă o deschidere foarte mare, față de liceele tehnologice și să încheie parteneriate pentru practica elevilor, deoarece liceele tehnologice constituie pepinierele pentru formarea muncitorilor calificați, de care agenții economici au foarte mare nevoie. Unii agenți economici răspund la solicitarea liceelor tehnologice și asigură condiții pentru efectuarea practicii – în acest sens, un exemplu sunt agenți economici care au fost de acord cu înființarea claselor de învățământ dual pentru elevii școlilor profesionale.

Învățarea la locul de muncă a fost o prioritate la nivel european încă de la lansarea din 2010 a Comunicatului de la Bruges, privind intensificarea cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale.

Conform unui studiu al Centrului Român de Politici Europene, din februarie 2022, doar 10% dintre elevii români din învățământul tehnic au acces la experiențe de învățare practică, în comparație cu media de 61% din Uniunea Europeană. În studiu se mai arată

că România alocă cei mai puțini bani per elev în învățământul profesional și tehnic dintre țările Uniunii Europene.

„Deși învățământul profesional și tehnologic în ansamblul său – de la liceele tehnologice la școlile profesionale și postliceale – reprezintă la nivel declarativ o prioritate a sistemului de învățământ din România, în realitate decizia politică merge în sens invers: pentru actualul an școlar, numărul locurilor disponibile în clasa a IX-a la liceele cu profil tehnologic a fost redus cu peste o treime (36%), subrezind și mai mult această parte importantă a infrastructurii educaționale naționale care sunt liceele tehnologice”, atrage atenția Alexandra Popa, director executiv CRPE. Acesta a mai spus că „efectul pe termen mediu și lung este periclitarea viitorului învățământului secundar (de nivel liceal și postliceal) cu profil tehnic, cu impact asupra ratei șomajului în rândul generațiilor viitoare și a dezvoltării economice a României, în contextul în care mai bine de jumătate din efectivul total de elevi din învățământul secundar superior învață în licee tehnologice și școli profesionale”.

În școala noastră, elevii din învățământul profesional calificare Mecanic auto au șansa să se instruiască în meserie la Service-urile auto de pe raza orașului Mioveni. Elevii de liceu de la anumite calificări, cum ar fi calificarea Tehnician transporturi, pot efectua orele de laborator și de practică în cadrul firmelor de exercițiu în laboratoarele din școală.

Firma de exercițiu este o metodă modernă în procesul de predare – învățare – evaluare având ca scop dezvoltarea competențelor antreprenoriale și formarea profesională ale elevilor din învățământul profesional și tehnic, de la profilul servicii. La Liceul Tehnologic Construcții de Mașini Mioveni, județul Argeș, în această categorie se încadrează elevii de la calificarea Tehnician Transporturi.

Anul trecut, elevii de la calificarea Tehnician transporturi au făcut laboratoarele de specialitate în cadrul firmelor de exercițiu înființate la începutul anului școlar. Elevii claselor a XI-a C și a XII-a C au fost împărțiți în două grupe. Fiecare grupă a înființat câte o firmă de exercițiu, având ca obiect de activitate Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători – cod CAEN 4931 și Transporturi rutiere de mărfuri – cod CAEN 4941. Elevii de la cele două clase au urmat toate etapele înființării unei firme reale, începând cu rezervarea denumirii firmei.

În cadrul firmei, fiecare elev are responsabilități clar stabilite prin Fișa postului. Fiecare firmă are un administrator, un contabil, un manager de transport, șef compartiment tehnic, șef marketing. Ceilați elevi dețin funcții în cadrul celor 5 compartimente. Fiecare firmă de exercițiu are un număr de camioane de diferite capacități utile de transport și un număr de autobuze.

Pe site-ul roct.ro, fiecare firmă de exercițiu are un cont în cadrul rețelei firmelor de exercițiu unde este prezentată, activitatea firmei de exercițiu și unde firmele își prezintă oferta de servicii, potențialilor clienți. De asemenea fiecare firmă de exercițiu are și un email propriu, administrat de elevi, unde primesc comenzi de transport. Actele întocmite de elevi sunt la fel ca actele întocmite de firmele de transport reale. Singura deosebire este că în partea dreapta sus a fiecărei pagini este trecut „UZ DIDACTIC”.

Firmele de exercițiu înființate în cadrul școlii noastre vor porni la drum cu un capital minim pentru a îndeplini capacitatea financiară, necesară atestării unei firme de transport. După

înființarea firmelor, elevii vor primi comenzi de transport marfă sau călători pentru firma de transport. Aceste comenzi vor fi făcute de elevii firmelor de exercițiu de la liceele din România. Elevii vor prelua aceste comenzi, vor întocmi actele necesare transportului pentru fiecare categorie de marfă sau călători, vor întocmi actele de verificare tehnică pentru fiecare mijloc de transport care participă la activitatea de transport marfă sau călători.

Elevii vor planifica transportul de marfă și călători, ținând cont de legislația în vigoare, națională și europeană. După executarea serviciului de transport marfă sau călători, elevii vor întocmi actele necesare virării sumei de bani corespunzătoare serviciului de transport efectuat. Aceste operații vor fi făcute pe site-ul roct.ro la banca virtuală.

În concluzie, în școala noastră lucrurile stau relativ bine la acest capitol, foarte important pentru formarea viitorilor specialiști din transportul rutier românesc de mărfuri și călători, având cadre didactice dedicate meseriei și agenți economici care se gândesc la viitor.

Bibliografie

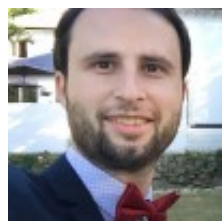
www.roct.ro

Ruxandra Popescu, Maria Balea, Alexandra Popa - De ce avem nevoie de învățare la locul de muncă în învățământul profesional și tehnic românesc? Centrul Român de Politici Europene, februarie 2022.

Parcursuri de învățare digitale pentru învățământul profesional și tehnic: Digital Learning Paths (Proiect Erasmus+)

De **Doru Ștefănescu**

Fundația Institutul pentru Educație (București)

Odată cu schimbările în sălile de clasă propuse de noile tehnologii digitale, și schimbările în formarea profesorilor se află pe agenda țărilor UE. Mobilitatea transnațională este o modalitate de a face schimb de practici de predare viabile și eficiente, așa cum se arată în raportul Eurydice din martie 2021 „Teachers in Europe. Careers, Development and Well-Being”[1]. La rândul său, OECD remarcă într-un raport recent că inovarea în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și în practicile de predare beneficiază în mod semnificativ de utilizarea și de schimbul de resurse didactice (digitale)[2].

În conformitate cu acest cadru general, partenerii din proiectul Erasmus+ Digital Learning Paths (cod

2021-1-BE02-KA220-VET-000028121) au identificat patru direcții principale de ameliorare, acestea fiind deja parțial încorporate în fiecare politică educațională sau în planul de dezvoltare instituțională al școlii:

- creșterea atractivității educației profesionale pentru toți elevii,
- îmbunătățirea abordărilor didactice prin oferirea de parcursuri de învățare personalizate, prin implicarea tuturor elevilor în situații de învățare participative și atractive și prin includerea materialelor digitale în învățare;
- creșterea gradului de relevanță și utilitate a învățării prin includerea simulărilor proceselor de fabricație/industriale;
- stimularea colaborării reciproc avantajoase cu școlile VET din Europa și cu companii.

Luând în considerare aceste nevoi, partenerii proiectului au creionat o posibilă modalitate de sprijin pentru un pas important în creșterea relevanței învățării, incluziunii, accesului echitabil la instruire și resurse de calitate. Construirea unei platforme de colaborare cu resurse digitale pe care orice profesor să-și poată construi propriul parcurs de învățare adaptat este soluția care va fi pusă în practică prin colaborare transnațională între instituții cu experiențe și expertize diferite, domenii de specializare diverse, abordări diferite ale formării profesionale, în cadrul proiectului Digital Learning Paths.

Grupurile țintă sunt constituite din elevi și profesori din învățământul profesional și tehnic, companii și specialiști în educație. În special elevii cu oportunități reduse (din familii defavorizate, deficiențe de limbă, dizabilități) constituie o parte importantă a grupului țintă din proiectul DLP.

Scopul proiectului are o dublă natură - pe de o parte, să propună și să valideze o modalitate de îmbunătățire a abordărilor de predare și învățare în VET, iar pe de altă parte, să faciliteze cooperarea și schimbul încrucișat de idei între diferitele părți interesate active în educația profesională și industrie.

Obiectivele proiectului Digital Learning Paths sunt:

1. Să proiecteze și să dezvolte o platformă online pentru VET, cu diverse resurse de învățare, pe care profesorii ar putea configura cu ușurință parcursuri de învățare digitale adaptate pentru elevii lor. Proiectul Digital Learning Paths își propune să ofere o soluție la penuria de materiale de învățare de calitate și actualizate pentru educația profesională în diferite țări.
2. Să încurajeze profesorii VET și școlile VET să utilizeze (și să dezvolte) metode mai bune de formare, astfel încât să poată satisface nevoia crescândă de calitate în învățământul profesional și tehnic.
3. Creșterea cooperării partenerilor de proiect (instituții școlare VET) cu diferitele părți interesate active în învățământul profesional, în special cu parteneri din industrie.
4. Pe baza rezultatelor proiectului, să demonstreze profesorilor VET, elevilor și diferitelor părți interesate (companii, ONG-uri, institute de cercetare, alte școli VET) necesitatea unor noi metode de predare-învățare și beneficiile acestor noi metode.
5. Să identifice contribuția parcursurilor de învățare digitală la

integrarea tuturor elevilor, pentru a îmbunătăți incluziunea cursanților dezavantajați, atractivitatea și semnificația învățării pentru aceștia.

6. Să promoveze metode de predare inovatoare pentru a crește interesul pentru învățământul tehnic, având în vedere deficitul mare de tehnicieni pe piața muncii.
7. Dezvoltării capacității partenerilor de proiect în managementul proiectelor (în special pentru partenerii cu puțină experiență în managementul proiectelor), în managementul educațional: proiectare de învățare bazată pe proiecte și proiectare de parcursuri de învățare (pentru dezvoltarea instituțională, precum și pentru formarea elevilor).
8. Schimb de informații și know-how între parteneri, cu scopul extinderii în proiecte ulterioare de dezvoltare și cercetare-acțiune.

Partener în proiectul Digital Learning Path, Institutul pentru Educație (România) este o organizație neguvernamentală înființată în 2009, care își propune să promoveze inovația în educație și cercetarea educațională, oferind expertiză la nivel înalt, programe, proiecte și activități de calitate. Din 2010, organizația și-a concentrat activitățile pe sprijinirea implementării noilor tehnologii în educație și formare, contribuind la proiecte cu impact național (cum ar fi iTeach). În cadrul proiectului, Institutul este responsabil în principal de proiectarea tehnică și pedagogică a traseelor de învățare pe o platformă virtuală integrativă. Dezvoltarea valorifică experiența în construirea unui portal național pentru Resurse Educaționale Deschise în România [3].

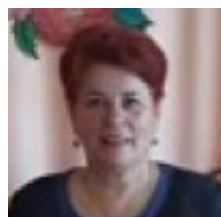
Referințe

1. eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/teacher-s-europe-carreers-development-and-well-being_en
2. oecd.org/education/ceri/measuring-innovation-in-education-2019-9789264311671-en.htm
3. digtaledu.ro/resurse-educationale-deschise/

Dezvoltarea limbajului, a comunicării și premisele citirii și scrierii la vârsta preșcolară

De **Elena Moncea**

Grădinița cu Program Prelungit Junior, Dej (Cluj)

Ultimele orientări în domeniul limbă și comunicare în grădinițele de copii duc către teoria abordării integrale a limbajului, formulată de Ken Goodman (1986). Principiile acestei teorii pun la baza

dezvoltării limbajului formarea competenței de comunicare orală și scrisă, mutând accentul de pe asimilarea de cunoștințe pe formarea unor competențe. Aceasta presupune utilizarea limbajului în situații diverse și cât mai aproape de realitate, ca instrument de cunoaștere a realității.

Comunicarea orală și scrisă presupune patru capacități fundamentale: producere și comprehensiune de text oral (a vorbi și a asculta); producere și comprehensiune de text scris (a scrie și a citi). Actele comunicării (ascultarea, vorbirea, citirea, scrierea) nu se achiziționează de către preșcolar sacadat, în trepte, deoarece s-a constatat că achiziția limbajului se face prin integrarea tuturor acestora, într-o manieră globală, ca întreg, nu pe elemente componente. Copiii „citesc” și „scriu” utilizând diverse simboluri grafice, diverse simboluri matematice sau apelând la limbajul plastic pentru a ilustra ideii sau situații, cu mult înainte de a li se preda în mod formal scrisul și cititul.

Pentru formarea competenței de comunicare, trebuie integrate toate actele specifice: vorbire, lectură, scriere, ascultare, în situații de învățare și exersare cât mai apropiate de experiența de viață a copiilor. Exigențele curriculare pentru domeniul experiențial Limbă și comunicare în ceea ce privește limbajul receptiv, adică comprehensiune de text oral și scris, țin de înțelegerea structurilor verbale orale și de dezvoltarea capacității de înțelegere a ideilor, gândurilor redată în limbaj scris. La copiii preșcolari sunt urmărite în acest sens comportamente specifice comunicării receptiv, conform unor indicatori prevăzuți în *Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului înainte de înscrierea în clasa pregătitoare*, instrument de lucru care punctează competențele copilului ce ar trebui să fie dobândite până la încheierea perioadei de preșcolaritate:

- ascultă cu plăcere povești citite sau înregistrate (casetă audio, CD a căror durată este mai mare de 20 de minute);
- identifică mai multe idei principale dintr-un material verbal;
- răspunde la întrebările referitoare la o poveste, demonstrând că a înțeles conținutul;
- își exprimă gânduri, idei cu privire la textul audiat, participând activ la discuțiile grupului;
- povestește un eveniment sau o poveste cunoscută respectând succesiunea evenimentelor (cu sau fără suport intuitiv);
- solicită explicații cu privire la cuvintele necunoscute;
- utilizează dialoguri în jocurile simbolice;
- aprecierea eforturilor copilului de a răspunde la întrebări.

În ceea ce privește limbajul expresiv, putem observa că același instrument utilizat de educatoare în evaluarea progresului preșcolarilor prevede următorii indicatori:

- inițiază o conversație cu colegii sau adulții;
- utilizează vorbirea dialogată (intonație, nuanțarea vocii, expresii ritmate și rimate, ritm, pauză în concordanță cu mesajul transmis);
- exprimă o idee prin mai multe modalități (limbaj verbal, mimico-gestual, simboluri);
- utilizează în vorbire acorduri de gen, număr, persoană, timp;
- folosește corect adverbul de timp ("azi, mâine, ieri");
- folosește verbe la modul optativ ("aș putea", "aș vrea");

- construiește propoziții în secvențe logice;
- denumește obiecte care nu se află în câmpul vizual, folosind cuvinte adecvate;
- înțelege și utilizează în vorbire sinonime, antonime, omonime;
- utilizează în vorbire propoziții dezvoltate și fraze, folosind cuvinte noi, creații verbale, fantezii.

În vederea formării premiselor citirii și scrierii, *Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului înainte de înscrierea în clasa pregătitoare* prevede urmărirea unor comportamente specifice contactului copilului cu cartea:

- înțelege ce este titlul și autorul unei cărți;
- este interesat de cărți și știe cum să le utilizeze și să le păstreze;
- povestește colegilor fragmente, idei din conținutul cărților;
- este interesat de citit;
- răsfoiește cartea și încearcă să citească independent;
- citește cuvinte cunoscute etichetate în sala de grupă;
- cere să împrumute cărți sau aduce cărți de acasă în colectivitate;
- diferențiază un text în proză de unul în versuri.

Pentru a reuși să realizeze corect asocierea sunet-literă, capacitatea de discriminare fonetică fiind esențială în dezvoltarea premiselor citirii și scrierii, preșcolarii trebuie să exerseze comportamente specifice.

În *Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului înainte de intrarea în clasa pregătitoare* sunt prevăzute aceste tipuri de comportamente, care pe parcursul preșcolarității trec prin diferite faze (necesită sprijin, în dezvoltare sau atinse):

- recunoaște și numește sunetul inițial și final al unui cuvânt fără ajutor;
- desparte cuvântul în silabe cu ajutor;
- articulează anumite sunete, toate vocalele și majoritatea consoanelor;
- identifică literele cuprinse în propriul nume cu sunetele specifice;
- asociază sunetul cu litera corespunzătoare și cu forma ei scrisă (literă mare/mică de tipar);
- leagă cuvântul de imagine (oral);
- creează rime ale cuvintelor familiare în jocuri, cântece, poezii.

Copilul ar trebui să aprecieze și să folosească limbajul scris și tipăritura cât mai des în cadrul activităților de joc și învățare. De asemenea este indicat să utilizeze mesaje scrise/vorbite pentru diferite scopuri. În acest sens, în grădiniță se urmărește dezvoltarea următoarelor comportamente:

- folosește o varietate de materiale tipărite (cărți, reviste, ziare, rețete, prospecte, cutii de jucării, cutii de alimente);
- înțelege rolul tipăriturii;
- conștientizează faptul că un mesaj se scrie/citește de la stânga la dreapta, de sus în jos;

- conștientizează faptul că un limbaj rostit poate fi scris și apoi se poate tipări;
- recunoaște semne/simboluri din mediul ambiant;
- identifică mesaje scrise în mediul familiei sau în sala de grupă;
- citește numele propriu și al altor colegi;
- citește câteva cuvinte din mediul apropiat (ex.: grădiniță, spital, muzeu).

Conștientizarea mesajului vorbit/ scris pentru preșcolari nu este componentă ușor de atins a premiselor citirii și scrierii, necesitând consum de timp și o anumită maturitate a copiilor, precum și preocupare atentă din partea adulților. Abia începând cu vârsta de 4 ani putem spune că preșcolarii devin mai interesați în „citirea” mesajelor pe care le întâlnesc în mediul lor, iar de la 5 ani observăm că puțini dintre ei nu reușesc să își scrie numele pe propriile lucrări sau pe lucrurile care le aparțin. În perioada preșcolară, începând încă de la 3-4 ani, copiii manifestă interes față de scris și față de diferitele instrumente utilizate în acest scop. La început, simple mâzgăleli, care totuși pentru copii au sens, se transformă către 5 ani, odată cu perfecționarea coordonării ochi-mână și cu dezvoltarea motricității fine, în adevărate „mesaje” transmise celor din jur.

Interesul copiilor pentru astfel de activități crește odată cu vârsta și este menținut de nevoia de a „comunica în scris” precum și de varietatea de instrumente folosite (creioane, carioca, pensule). În grădiniță, pentru însușirea acestor deprinderi sunt exersate următoarele tipuri de comportamente, la început cu sprijin, apoi în dezvoltare și mai târziu independent realizate de către copii:

- adoptă o ținută corectă a corpului, a mâinii și instrumentului de scris;
- își ajustează poziția foii, hârtiei folosite și experimentează scrișul cu o varietate de instrumente de scris (creioane, pensule, computere);
- respectă spațiul, mărimea, ordinea literelor;
- scrie/copiază cuvintele familiare (ex. numele propriu, mama, tata etc.);
- contribuie la scrieri colective (albume, jurnale, dicționare).

În grădiniță, activitățile din domeniul experiențial Limbă și comunicare vizează dezvoltarea limbajului, sub aspectele vocabularului, ale gramaticii, ale sintaxei, dar și ale înțelegerii semnificației mesajelor, ale comunicării (cuprinzând abilități de ascultare, comunicare orală și scrisă, nonverbală și verbală) și preachizițiile pentru citit-scris și însoțeste dezvoltarea copiilor în fiecare dintre celelalte domenii. Practic, domeniul Limbă și comunicare acoperă stăpânirea exprimării orale și scrise, precum și abilitatea de a înțelege comunicarea verbală și scrisă.

Bibliografie

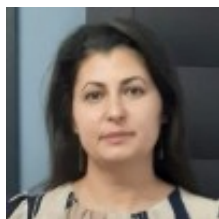
1. Dumitrana, M., (1999), Educarea limbajului în învățământul preșcolar - volumul I Comunicarea orală, Ed. Compania, București
2. Dumitrana, M., (1999), Educarea limbajului în învățământul preșcolar - volumul II Comunicarea scrisă, Ed. Compania, București
3. Glava, A., Glava, C. (2002), Introducere în pedagogia preșcolară, Ed. Dacia, Cluj-Napoca
4. Glava, A. (coord.), Tătaru, L., Chiș, O., ref.șt. Chiș, V., (2014),

Piramida cunoașterii: repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar, Ed. Diamant, Pitești
5. Pamfil, A., (2007), Elemente de didactica limbii române: clasele primare, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca

Orientări actuale privind activitățile matematice în grădinița de copii

De **Marioara Mușuroia**

Școala Gimnazială Ion I. Graure, Bălteni (Olt)

Cunoștințele matematice sunt construcții sociale cu reguli și convenții în care dialogul și critica joacă un rol important, iar învățarea acestei discipline se face prin construcția de cunoștințe. Ideal ar fi ca educatorii să formeze copiilor dragoste pentru această disciplină care îi va ajuta pe tot parcursul vieții, deoarece matematica nu se învață pentru a ști, ci pentru a folosi, pentru a se aplica în viața de zi cu zi. Acest articol pune accent pe noile abordări ale educației preșcolare în ceea ce privește activitățile matematice.

„Educatorea trebuie să vadă în matematică nu numai disciplina care-i învață pe copii cu regulile necesare pentru a găsi rezultatele exacte, ci știința ce se înscrie în viață cu același titlu ca hrana, îmbrăcămintea, relațiile sociale, limbajul.” (Someșanu, 1977, p. 53) Se consideră astfel că matematica este un element de cultură generală absolut necesară în orice domeniu, fiind în același timp o activitate mintală ce antrenează gândirea și perfecționează raționamentul logic.

Schimbările și modificările care au loc în structura învățământului preuniversitar vizează corelarea interdisciplinară a anumitor aspecte comune mai multor obiecte de învățământ. Reforma în învățământul preșcolar are drept scop reamplasarea accentelor, de pe volumul informațional pe formarea și dezvoltarea capacităților și abilităților.

Modul de prezentare a cunoștințelor, folosirea unui material didactic adecvat, aplicațiile făcute, munca independentă a copiilor trebuie să conducă la atingerea obiectivului major privind predarea-învățarea-evaluarea, adică atingerea obiectivelor prevăzute în curriculum de către toți copiii.

Educatorea are rolul de a proiecta, organiza și nu în ultimul rând de a desfășura activitățile matematice astfel încât să stimuleze implicarea preșcolarilor, participarea lor directă la activități prin joc, manipulare de obiecte, observare directă a situațiilor concrete. Tot ea are datoria de a identifica acele strategii care să răspundă necesității vârstei preșcolare de a învăța pe baza acțiunilor concrete cu obiectele, de a participa activ la propria formare, dar și obiectivelor matematice aflate în interdependență cu particularitățile de vârstă.

Noile accente prezente în curriculum revizuit cad pe :

- Diversificarea strategiilor de predare- învățare- evaluare;
- Mediul educațional;
- Rolul familiei;
- Importanța domeniilor de dezvoltare ale copilului.

Strategiile didactice sunt diversificate, accentul căzând pe :

- Metodele activ-participative;
- Joc;
- Evaluare.

Metodele activ-participative au rolul de a plasa copilul în situația de a explora și de a deveni independent. Activitățile și situațiile de învățare trebuie să corespundă diferențelor individuale în ceea ce privește diferențele, capacitățile copilului. Activitățile trebuie proiectate în așa fel încât să dezvolte stima de sine la copil și un sentiment pozitiv față de învățare. Simultan, predarea trebuie să țină cont de experiența anterioară a copilului, să pornească de la cunoștințele pe care acesta deja le deține și să îl conducă la altele noi prin descoperire.

Bineînțeles că jocul este activitatea centrală a copilului, dar și formă de învățare cu importanță decisivă pentru dezvoltarea și educația copilului. Un fin observator al jocului copilului poate obține informații prețioase, pe care ulterior le poate utiliza în proiectarea activităților de învățare.

Evaluarea are ca scop urmărirea progresului copilului cu el însuși, progresul trebuie monitorizat, notat, discutat periodic cu părinții. Evaluarea trebuie să îndeplinească cele trei funcții:

- Măsurare („Ce a învățat copilul?”);
- Predicție („Este nivelul de dezvoltare al copilului suficient pentru a trece la stadiul următor?”);
- Diagnoză („Ce anume frânează dezvoltarea copilului?”).

Evaluarea eficientă este completată de observarea sistemică în diferite momente ale jocului liber al copilului, în activitățile comune, în discuțiile cu părinții, analiza portofoliului etc.

Pe lângă importanța mediului educațional, se vorbește în reforma noului curriculum de implicarea părinților, transformarea acestora în parteneri la educația propriilor copii. Implicarea acestora nu se rezumă doar la sprijin financiar, ci și la luarea deciziilor din cadrul grupului, participarea efectivă la activități alături de copii lor, la activități extrașcolare etc.

Perspectiva dezvoltării globale a copilului accentuează importanța domeniilor de dezvoltare a copilului. Pregătirea copilului pentru școală și pentru viață trebuie să aibă în vedere nu doar competențe academice, ci și capacități, deprinderi, atitudini ce țin de dezvoltarea socio-emoțională, dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea fizică.

Activitatea integrată se pare că e o soluție pentru o mai bună corelare a activităților de învățare cu viața societății, noțiunile matematice putând astfel fi învățate, în mod integrat, cu celelalte domenii experiențiale.

În cadrul jocurilor de rol se poate foarte ușor realiza corespondența de unu la unu, încă din primele zile de grădiniță, în

cadrul rutinelor (fiecare copil are un scaun, o măsuță, un creion etc.). O metodă de familiarizare a copilului cu numărul este numerotarea scaunelor la întâlnirea de dimineață, folclorul copiilor cuprinde o serie de „numărători” („Hai să zicem una...”).

Învățarea adunării și scăderii cu 1-2 unități se poate realiza prin manipularea obiectelor în cadrul jocurilor de rol, jocurilor de construcții, chiar și în cadrul activităților din domeniul limbă și comunicare („Ridichea uriașă”).

Introducerea figurilor geometrice poate apărea ca parte a jocurilor și activităților copiilor (activități de desen, tehnica Tangramului).

Observarea modului de manifestare a copilului în cadrul activităților integrate cu conținut matematic permite o evaluare corectă a progreselor înregistrate de copil în dezvoltarea gândirii, dar mai ales în sfera operațiilor de analiză, sinteză, comparare, observare și formularea unor aprecieri asupra evoluției probabile a copilului, cu posibilitatea intervenției în aspectele deficitare.

Întrucât domeniile experiențiale devin instrumente de atingere a obiectivelor cadru și de referință am încercat, pe cât posibil, să găsim soluții în desfășurarea activităților integrate cu conținut matematic pentru a-i determina pe copii să participe activ și afectiv, să creez momente și dificultăți care îi pun pe preșcolari în situația de a gândi asupra unor căi de rezolvare a unor sarcini, situații problemă, de a fi atenți sau amabili cu cei din jur, de a-și stăpâni unele porniri nefirești.

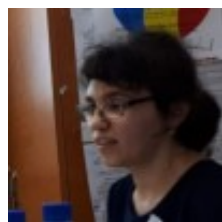
Bibliografie

- [1] Someșanu, E. (1977). Matematica în grădiniță. București: EDP.
- [2] Cucos, C. (2006). Pedagogie. Iași: Polirom.
- [3] Dinuță, N. (2009). Metodica activităților matematice în grădiniță. Pitești: Ed. Universității din Pitești.

Activități de învățare a istoriei prin joc didactic și metode inovative

De **Aurelia Țintea**

Școala Gimnazială Nr. 1, Adunații-Copăceni (Giurgiu)

Articolul propune activități de învățare a istorie prin joc didactic și metode inovative la disciplina Istorie, clasa a VII-a, pentru tema „Declarația Universală a Drepturilor Omului”. Am proiectat un demers didactic pentru această temă pe baza jocului didactic „vânătoarea de comori”, metodele: Știu, vreau să știu, am învățat, metoda oase de pește (*fishbone*) și un organizator grafic. Activitățile propuse urmăresc să dezvolte utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice obținând astfel dezvoltarea personală a individului, dezvoltare ce îi va permite să aibă un parcurs social și intelectual pozitiv. Am explicat modul de aplicare, cât și rezultatele obținute.

„Menirea firească a școlii nu e să dea învățătura, ci să deștepte cultivând destoiniciile intelectuale în inima copilului, trebuința de a învăța toata viața” (Ioan Slavici)

Prin realizarea unui demers didactic, profesorul este cel care poate alege situațiile de învățare în funcție de experiențele copiilor, de manualul pe care l-a selectat, cât și de resursele și mijloace de care dispune. „Activitățile de învățare” sunt o posibilă cheie care îi permite profesorului să-și aleagă strategiile, metodele și tehnicile cele mai eficiente pentru a forma și dezvolta competențe specifice.

Misiunea profesorului este de a identifica atât activitățile de învățare pe baza surselor istorice care îi permit dezvoltarea și atingerea unor competențe care se referă la diferența între fapte și interpretarea lor, la argumentarea, elaborarea de concluzii, evaluarea critică a materialului. În funcție de nivelul de cunoștințe, de vârsta elevilor, ritmul de lucru al acestora își alege metodele și strategiile didactice care să asigure achizițiile de cunoștințe, ca urmare a realizării sarcinilor de lucru și nicidecum în urma învățării mecanice a unor conținuturi.

Activitățile propuse urmăresc să dezvolte utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice obținând astfel dezvoltarea personală a individului, dezvoltare ce îi va permite să aibă un parcurs social și intelectual pozitiv.

Activitățile au presupus descoperirea graduală a informațiilor, astfel încât au fost realizate în strânsă legătură și au condus elevul către descoperirea informației științifice. Cerințele au avut un conținut complex care au permis elevului, prin intermediul sursei istorice să înțeleagă rolul drepturilor omului. Aceste cerințe au solicitat atenția elevilor și au presupus răspunsuri ample ce au necesitat gândire și filtrare personală. Pentru a varia tipurile de răspunsuri pe care elevii au fost puși în situația de a le oferi, unele activități au îmbinat lucrul cu sursele istorice, cu redactarea unui text dar și operații de sinteză și analiză.

La orele istorie, elevul nu citește pentru a ști să citească, ci pentru a descoperi informațiile necesare unei bune comunicări, unei culturi generale, dar mai ales pentru a opera cu valori și norme de conduită. Observarea sistematică a activității elevilor oferă cadrului didactic posibilitatea de a culege informații relevante asupra performanțelor elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a competențelor și abilităților de care dispun aceștia.

Propunem activități de învățare pentru studiul de caz: „Declarația Universală a Drepturilor Omului” – pentru elevii clasei a VII-a. Pentru a stimula participarea elevilor la activitatea de predare – învățare în deschidere am propus jocuri didactice menite să trezească interesul elevilor pentru lecție. Jocul didactic „vânătoarea de comori” este o metodă de predare-învățare-evaluare bazată pe acțiune și simulare. Jocul este o activitate umană urmărită prin ea însăși, fără un scop material sau util vizibil, desfășurată după reguli benevol acceptate, activitate care generează emoții pozitive și satisface nevoia de plăcere și destindere a individului. Prezentăm fișele de lucru pe care le-am utilizat. Avantajele jocului didactic:

- În cadrul grupelor de lucru, elevii și-au împărțit sarcinile clare de lucru în vederea descoperii informațiilor științifice
- S-a creat competiție între grupe, din dorința de a dezlega cât mai repede misterul

- Elevii au demonstrat că au cunoștințe științifice solide.

Dezavantajele jocului didactic: au apărut mici neînțelegeri legate de ritmul de lucru al unor elevi, care au fost considerați mai lăni, deci ei au fost „vinovați” că nu au fost identificate toate informațiile însușite anterior. Activitatea a stârnit interes în rândul elevilor care au încercat să realizeze sarcina de lucru cât mai bine.

Vânătoare de comori

Drepturile omului	Documente în care sunt promovate drepturile omului
Categoriile de drepturi	Personalități care au pledat pentru drepturile omului

Am utilizat metoda Știu, vreau să știu, am învățat. Elevii au fost invitați să completeze fișa de lucru în care să menționeze ce știu, ce ar vrea să știe iar la final să identificăm informațiile pe care le-am acumulat pe parcursul activităților de predare-învățare-evaluare.

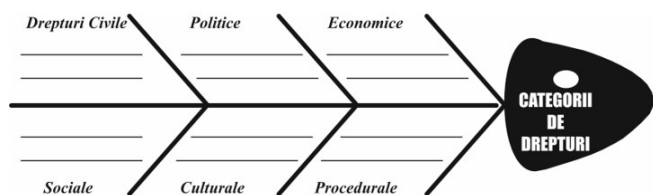

Știu, vreau să știu, am învățat

Știu	Vreau să știu	Am învățat

Elevii au completat că știu ce sunt drepturile omului, documentele în care au fost consemnate de-a lungul timpului cât și personalitățile care au promovat drepturile omului. Au dorit să afle mai multe informații despre Declarația universală a drepturilor Omului, de ce s-a utilizat termenul de drepturile omului, când se sărbătorește drepturile omului. Pe parcurs, au învățat că există drepturi economice, civile, politice, culturale, procedurale, sociale. Au putut să aprecieze importanța documentului. Elevii au primit o sursă istorică, Textul Declarației Universale a Drepturilor Omului. Fișa de lucru a furnizat elevilor informații despre drepturile omului.

Am utilizat metoda oase pe pește (fishbone) pentru a fixa categoriile de drepturi. Pornind de la informațiile transmise de profesor și de sursa istorică, am solicitat să completăm organizatorul grafic. Profesorul a explicat categoriile de drepturi, a dat exemplu de drepturi pentru fiecare categorie. Apoi a solicitat ca elevii să aplice metoda oase de pește. Pornind de la o lectură a fișei de lucru ce conține textul Declarației Universale a Drepturilor Omului, elevii au rezolvat corect sarcina de lucru.

Pentru un feedback cât mai pozitiv și constructiv, am propus și

completarea unui organizator grafic.

Completați pe fiecare petală o prevedere a Declarației Universale a Drepturilor Omului

Elevii au completat corect organizatorul grafic. Am revenit la metoda Știu, Vreau să Știu, am învățat. Elevi au lecturat ceea ce au scris în fișa de lucru, evidențiind informațiile noi pe care le-au asimilat pe parcursul orei.

Utilizarea surselor istorice este o necesitate, deoarece pe baza lor elevii acumulează informații și își formează deprinderi de muncă intelectuală. Elevii sunt parte activă a procesului de învățare, informațiile aflate sunt rezultatul muncii proprii și nu niște date transmise de profesor.

Alegerea activităților de învățare a necesitat o atenție deosebită din partea profesorului, care trebuie să-și stabilească atât metodele, strategiile, modalitățile de organizare a colectivului de elevi, resursele pe care le utilizează atât pentru formarea și dezvoltarea competențelor specifice, cât și pentru a motiva și stimula pe elevii în vederea studierii istoriei.

Prin utilizarea acestor activități de învățare, am dezvoltat la elevi imaginația, rapiditatea și profunzimea gândirii memoriei, spiritul de observație și mai multe trăsături intelectuale care vor contribui la însușirea corectă a noțiunilor de istorie.

Activitățile pe care le-am utilizat contribuie la îmbogățirea, fixarea, sistematizarea, aprofundarea și evaluarea cunoștințelor și deprinderilor elevilor. Prin acest demers didactic, e antrenată toată clasa la asimilarea cunoștințelor prin forțe proprii, elevii, participând activ și efectiv la procesul de învățare ca protagoniști și nu ca spectatori. Prin această abordare a istoriei, elevii învață cu plăcere, cei timizi devin volubili, activi, mai curajoși, capătă încredere în capacitățile lor, învață să-și subordoneze interesele personale în fața intereselor grupului.

Bibliografie

- Căpiță, Laura, Căpiță, Carol – „Tendințe în didactica istoriei”, Editura Paralela 45, București, 2005
- Cerghit, Ioan – „Metode de învățământ”, Editura Poliorom, Iași,

2006

- Gombrich, H. Ernst – „Istoria lumii” Editura Pro Editură și tipografie, București, 2006
- Pănișoară, Ion-Ovidiu – „Comunicarea Eficientă”, Editura Polirom, Iași 2006
- Manea, Mihai, Palade, Eugen, Sasu, Nicoleta – „Predarea istoriei și educației pentru cetățenie democratică: demersuri didactice inovative”, Editura Educația 2000+, București, 2006
- Programă școlară pentru disciplina Istorie, clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017

Studiu privind rolul fotografiei în predarea disciplinei istorie

De **Camelia Costantea**

Școala Gimnazială, Viișoara (Cluj)

Scopul acestui studiu este de a ilustra, din perspectiva profesorului de istorie, rolul informativ dar mai ales formativ pe care îl are fotografia în predarea acestei discipline la ciclul gimnazial, dar și liceal. Pornind de la fotografie, ca resursă didactică, profesorul are posibilitatea de a proiecta activități de învățare bazate de metode didactice variate și eficiente în formarea competențelor la elevi. Am realizat această investigație la unitatea de învățare „Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea”, lecția „Primul război mondial” (clasa a VII-a). Fotografia selectată este „Viața din tranșee”, iar ca text-suport am folosit textul „Viața în tranșee” din manualul de Istorie, clasa a VII-a, ed. Art Klett, autor Maria Ochescu, pag.20)

Lecția pe care am selectat-o pentru a demonstra această ipoteză este **Primul război mondial** (unitatea de învățare: *Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, clasa a VII-a) iar secvența/subiectul situației de învățare este studiul de caz **Viața în tranșee**.

Fotografia la care am apelat este *Viața în tranșee* (en.wikipedia.org/wiki/File:Cheshire_Regiment_trench_Somme_1916.jpg) – Fig.1

Activitatea de învățare nr. 1

Competența specifică: 2.2. *Explorarea resurselor istorice prin utilizarea instrumentelor specifice gândirii critice*

Forma de organizare: individuală

Mijloace de învățământ: fotografia *Viața în tranșee*, textul *Viața în tranșee* din manualul de Istorie, clasa a VII-a, ed. Art Klett, autor Maria Ochescu, pag.20)

Metode didactice: descrierea literară, descrierea științifică

Sarcina de lucru 1: Descrieți literar tranșeea din fotografie evidențiind elementele constitutive și condițiile de viață ale soldaților.

Sarcina de lucru 2: Descrieți științific tranșeea din fotografie evidențiind elementele constitutive și condițiile de viață ale soldaților.

Sarcina de lucru 3: Descrieți literar tranșeea din fotografie evidențiind elementele constitutive și condițiile de viață ale soldaților. Utilizați următorii 10 termeni cheie: neliniște, deznădejde, perete șubred, scândură, sârmă ghimpată, disperare, mort, muribund, moarte, urgie.

Sarcină de lucru 4: Descrieți științific tranșeea din fotografie evidențiind elementele constitutive și condițiile de viață ale soldaților. Utilizați termenii următori: șanț, țărui, scânduri, sârmă ghimpată, uniformă de camuflaj, cască, mort, muribund, anxietate, depresie.

Rezolvarea sarcinii de lucru 1: Asemenea unui fisur în sol, tranșeea strânge între pereții săi, întăriți cu scânduri și țărui, corpul fragil al soldatului epuizat de efortul fizic dar și psihic. Sârma ghimpată de pe marginea tranșeei completează acest tablou terifiant.

Rezolvarea sarcinii de lucru 2: Tranșeea este constituită dintr-un șanț de 2-2,5 m săpat în sol, întărit cu țărui și scânduri și protejat cu o rețea de sârmă ghimpată. Soldatul din tranșee poartă uniformă de camuflaj și cască de metal pentru a se proteja de schije de grenade și pietrele aruncate de exploziile acestora.

Rezolvarea sarcinii de lucru 3:

Cuvinte cheie: neliniște, deznădejde, perete șubred, scândură, sârmă ghimpată, disperare, mort, muribund, moarte, urgie

Descriere literară: Imaginea tranșeei transmite privitorului o stare de neliniște. Pereții șubrezi ai tranșeei, săpați în solul nisipos și instabil și întăriți cu scânduri, amenință să se prăbușească peste soldați. Sârma ghimpată din buza șanțului amenință să sfâșie carnea celor care se avântă până aici. Tranșeea este un loc al deznădejdii și al disperării. Se mănâncă și de bea alături de

morți, se doarme în mijlocul muribunzilor. "Mirosul" morții este omniprezent. Rafalele armelor crează o urgie nesfârșită.

Rezolvarea sarcinii de lucru 4:

Cuvinte cheie: șanț, țărui, scânduri, sârmă ghimpată, uniformă de camuflaj, cască, mort, muribund, anxietate, depresie;

Descriere științifică: Tranșeea este un șanț săpat în sol, adânc de aproximativ 2-2,5 m. Ea este întărită cu țărui și scânduri și prevăzut cu o rețea de sârmă ghimpată în partea superioară menită a spori siguranța soldaților. Echipamentul soldaților este constituit din uniformă de camuflaj și cască de metal. Soldații sunt obligați să trăiască alături de morți și muribunzi ceea ce le provoacă stări de anxietate și depresie.

Activitatea de învățare nr. 2

Competența specifică: 4.2. *Aplicarea unor tehnici de muncă intelectuală care valorizează cooperarea, disciplina și perseverența*

Forma de organizare: în perechi

Mijloace de învățământ: fotografia *Viața în tranșee*, ghidul de studiu.

Metode didactice: ghidul de studiu, exercițiul, conversația.

Sarcina de lucru 1: Descrieți literar conținutul imaginii *Viața în tranșee* având în vedere cele 10 întrebări din ghidul de studiu. Întrebările din ghidul de studiu:

- Din punct de vedere cromatic, ce puteți spune despre fotografia prezentată?
- Ce înfățișează fotografia prezentată?
- Care este elementul dominant din fotografie?
- Câți soldați sunt în fotografie?
- Câte corpuri inerte sunt în fotografie?
- Cu ce este echipat soldatul?
- Cum arată bocancii și uniforma soldatului?
- Cu ce este înarmat soldatul?
- Cu ce sunt întăriți pereții tranșeei?
- Ce se găsește în partea superioară a tranșeei?

Descrierea literară: Într-un peisaj dominat de non-culorile alb, negru și nuanțe de gri, privitorul poate observa o tranșee, loc al pierzaniei și a deznădejdii în primul război mondial. Figura centrală este aceea a unui soldat întins peste peretele tranșeei. Dealtfel el este singurul care animă acest peisaj lugubru. Alte trei corpuri umane lipsite de suflu sunt amestecate cu alte obiecte răspândite în toată tranșeea. Soldatul este echipat cu o uniformă de camuflaj, cască și bocanci. Acestea sunt acoperite cu un strat gros de praf și mizerie. În mâini soldatul ține o armă greoaie fiind oricând pregătit să se apere. El este lungit peste peretele tranșeei întărită cu scânduri. Sus, pe marginea superioară a tranșeei, gardul de sârmă ghimpată completează acest peisaj sinistru.

Sarcina de lucru 2: Descrieți științific conținutul imaginii *Viața în tranșee* având în vedere cele 10 întrebări din ghidul de studiu. Întrebări din ghidul de studiu:

- Din punct de vedere cromatic ce puteți spune despre fotografia prezentată?
- Ce înfățișează fotografia ?
- Care sunt elementele constitutive ale unei tranșee?

- Unde este situată rețeaua de sârmă ghimpată ?
- Ce rol joacă scândurile de lemn în arhitectura unei tranșee?
- Câți soldați observați în imagine?
- Câte corpuri inerte vedeți în imagine?
- În ce constă echipamentul unui soldat?
- Ce rol joacă casca de metal?
- Cu ce este înarmat soldatul?
- Care sunt condițiile de viață ale soldaților în tranșee?

Descrierea științifică: Fotografia prezentată este o fotografie alb-negru. Ea înfățișează o tranșee. Elementele constitutive ale unei tranșee sunt: șanț adânc de 2-2,5 m. și un gard de sârmă ghimpată situat în partea superioară. Pereții șanțului săpați în solul nisipos sunt întăriți de scânduri. În fotografie apare un singur soldat. Se pot observa, de asemenea, alte trei corpuri inerte. Echipamentul soldatului constă în uniformă de camuflaj, cască de protecție din metal și bocanci. Casca de metal are rolul de a-l apăra pe soldat de gloanțele sau fragmentele de metal ale grenadelor inamicilor. Soldatul este înarmat cu o armă de foc de dimensiuni mari. Condițiile de viață ale soldaților sunt foarte dificile datorită spațiului îngust delimitat de pereții acestuia.

Activitatea de învățare nr. 3

Competența specifică: 4.2. *Aplicarea unor tehnici de muncă intelectuală care valorizează cooperarea, disciplina și perseverența*

Forma de organizare: în echipe

Mijloace de învățământ: fotografia *Viața din tranșee*

Metode didactice: cadranele, învățare prin cooperare

Sarcina de lucru: Observați fotografia. Rezolvați sarcinile de lucru din cele patru cadrane.

Sarcina de lucru 1: Definiți tranșeea

Rezolvare sarcina de lucru 1: Tranșeea este un șanț adânc săpat în pământ pe câmpul de luptă, în zonele de câmpie, în timpul primului război mondial.

Sarcina de lucru 2: Descrieți tranșeea

Rezolvarea sarcinii de lucru 2: Tranșeea este constituită dintr-un șanț adânc de 2-2,5 m, întărit cu țărui și scânduri de lemn și protejat în partea superioară de o rețea de sârmă ghimpată.

Sarcina de lucru 3: Caracterizați viața soldaților din tranșee și a atmosferei utilizând 10 cuvinte-cheie

Rezolvarea sarcinii de lucru 3: moarte, frig, foame, disperare, sânge, noroi, muribund, anxietate, singurătate, izolare;

Sarcina de lucru 4: Explicați rolul tranșeei pe câmpul de luptă

Rezolvarea sarcinii de lucru 4: Tranșeea are rolul de a oferi protecție soldaților pe câmpul de luptă, mai ales în zonele de câmpie lipsite de o protecție naturală.

Concluzii

Utilizarea fotografiei, ca resursă didactică, în cadrul orelor de curs la disciplina istorie joacă un rol important deoarece aceasta are rolul de „martor ocular” al societății la un moment dat, facilitând transmiterea și asimilarea informațiilor. Funcția informativă a fotografiei este completată de funcția formativă (prin creșterea gradului de organizare a informațiilor transmise), funcția de evaluare și funcția de raționalizare a efortului depus de profesor și elev. Fotografia este o resursă didactică versatilă, putând fi utilizată și adaptată în numeroase situații de învățare.

Bibliografie

- Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, E.D.P., București, 1998
- Dulamă, Maria Eliza. Metodologii didactice activizante. Teorie și practică, Ed. Clusium, Cluj Napoca, 2008
- Păun, Ștefan – Didactica istoriei, Ed. Corint, București, 2007

Un text și două modalități de abordare – „La țigănci”, de Mircea Eliade

De **Vasilica-Nelia Nicula**

Colegiul Național Petru Rareș, Beclean (Bistrița-Năsăud)

Acest articol ilustrează două modalități prin care poate fi abordat la clasa a X-a textul „La țigănci” de Mircea Eliade. Un scenariu didactic este structurat pe metoda cubului, iar altul pe metoda inteligențelor multiple. În ambele abordări se face apel și la alte arte (muzică sau pictură) fiind vizată astfel – dincolo de mesajul și semnificațiile textului literar – și sensibilizarea culturală a elevilor. Acestea sunt valoroase fiindcă propun niște activități dinamice și interactive, contribuind la dezvoltarea gândirii critice a elevilor.

În loc de introducere

Obişnuiesc să abordez în clasa a X-a, pentru specia nuvelei, opera lui Mircea Eliade, „La țigănci”, o nuvelă extrem de incitantă. Fiindcă Eliade nu este un scriitor canonic, né permitem, ca profesori, să né jucăm mai mult, și, de ce nu, să-i atragem pe elevii spre literatura fantastică, mai puțin abordată la nivel de liceu. Am gândit pentru acest text două modalități moderne de învățare, cu activități centrate pe elevi, care vizează dezvoltarea gândirii critice și sensibilizarea culturală a elevilor.

Scenariul I - metoda cubului

EVOCARE (5 minute)

Elevii ascultă un fragment din *Czerny II*

(<https://www.youtube.com/watch?v=vLvR0qYsyb8>), cerându-li-se să-și noteze impresiile provocate de această melodie și posibilele legături pe care le văd între muzică și textul „La țigănci” de Mircea Eliade.

Se discută cu elevii impresiile și observațiile lor. Elevii sunt anunțați că se va analiza textul „La țigănci” folosind metoda cubului, pentru a vedea că textul se încadrează în proza fantastică. Se enunță obiectivele lecției.

REALIZAREA SENSULUI (40 de minute)

Sarcinile date elevilor vizează exerciții ce se grupează conform metodei cubului: **descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează.**

Împărțiți în șase grupe, corespunzătoare celor șase laturi ale cubului, elevii rezolvă sarcinile primite (20 de minute):

1. DESCRIE:

Prezentați (rezumați) două secvențe/scene din text care să ilustreze fantasticul.

2. COMPARĂ:

Stabiliți asemănările și deosebirile dintre fantasticul (elemente ale fantasticului) din nuvela „La țigănci” și cel din basmul „Povestea lui Harap-Alb”.

3. ASOCIAZĂ:

Asociați elementelor din planul real (profanul) elemente din planul ireal (sacru). De ex. București – grădina țigăncilor.

4. ANALIZEAZĂ:

Analizați următoarele simboluri și semnificația lor în nuvela „La țigănci”: tramvaiul, trăsura, grădina, nucii, labirintul, lumina, ghicitul.

5. APLICĂ:

Explicați atitudinea lui Gavrilăscu față de spațiul cunoscut sub numele de „la țigănci”, așa cum se observă ea pe parcursul textului.

6. ARGUMENTEAZĂ:

Demonstrați că nuvela „La țigănci” de Mircea Eliade se încadrează în proza fantastică.

Comunicarea se face prin intermediul unui raportor care face cunoscut modul în care au fost rezolvate sarcinile printr-un poster, argumentându-și răspunsurile. (20 min.)

Elevii fac aprecieri la adresa activității colegilor.

REFLECTE: (5 min.)

Se reia ideea inițială, punctându-se momentul când textul lui Eliade face referire la partiturile lui Czerny: (acasă la doamna Voitinovici, când nu este recunoscut) „Am nevoie de servietă. Am Czerny II și III acolo. Sunt partiturile mele, cu interpretările mele personale însemnate pe margine. De aceea le port totdeauna la mine” și rolul acestei secvențe în text.

Li se va cere elevilor să noteze punctele tari/punctele slabe ale acestei activități.

Asigurarea retenției și a transferului se realizează cu ajutorul temei de casă, elevii vor avea de realizat un eseu de două-trei pagini în care să prezinte tema și viziunea despre lume în nuvela „La țigănci”.

Scenariul II - metoda inteligențelor multiple

EVOCARE (6 minute)

Elevii primesc imaginea unei tablou al pictorului Dali - *Ceasuri moi* (Anexa 1), cerându-li-se să-și noteze impresiile provocate de această imagine și posibilele legături pe care le văd între imagine și textul „La țigănci”.

Se discută cu elevii impresiile și observațiile lor.

Elevii sunt anunțați că vor aborda textul „La țigănci” din diferite perspective, pentru a vedea că textul literar este un tot artistic, pentru înțelegerea căruia se poate apela și la alte metode decât cele propuse de teoria literară.

Se enunță obiectivele lecției.

REALIZAREA SENSULUI (40 de minute)

Sarcinile date elevilor vizează exerciții ce se focalizează pe tipul de inteligență adecvat: de la analiză, la argumentare, la reprezentare artistică/grafică etc.

Împărțiți în opt grupe, corespunzătoare tipurilor de inteligență stabilite de Gardner, elevii rezolvă sarcinile primite (20 minute):

1. Inteligența verbal-lingvistică: Creați un monolog interior al

lui Gavrilăscu, când, după ce pleacă de la propria-i locuință unde nimeni nu-l recunoaște, se oprește pe la cârciumă, află ce s-a întâmplat cu Elsa, apoi, „înainta agale, cu pălăria într-o mână și batista în cealaltă, oprindu-se îndelung pe fiecare bancă să se odihnească”.

2. Inteligența logico-matematică: Reprezentați grafic relația dintre Gavrilăscu și cele două femei importante din viața sa, Elsa și Hildegard, așa cum sunt dezvăluite ele pe parcursul acțiunii. Puteți apela la concepțe fizice, formule matematice etc.

3. Inteligența vizual-spațială: Realizați un afiș publicitar pentru grădina țișăncilor.

4. Inteligența muzical-ritmică: Alegeți una/două secvențe din text și imaginați-vă ce melodii le-ar putea ilustra din punct de vedere muzical/auditiv.

5. Inteligența corporal-chinestezică: Jucați o secvență din operă, provocându-i pe ceilalți să recunoască secvența.

6. Inteligența naturalistă: Încadrați personajul principal Gavrilăscu într-un tip temperamental, motivându-vă alegerea. (elevii vor folosi Anexa 2)

7. Inteligența interpersonală: Definiți relația dintre personajul principal Gavrilăscu și Hildegard. Definiți relația dintre personajul principal Gavrilăscu și Elsa. Surprindeți aspectele pozitive/negative ale comportamentului personajului principal.

8. Inteligența intrapersonală: Analizați gândurile și trăirile lui Gavrilăscu când, după ce iese de „la țișănci” realizează că lucrurile s-au schimbat (doamna Voitinovici plecase de 8 ani în provincie, îi sunt refuzați banii de către taxator pe motiv că s-au scos din uz, află că Elsa plecase în Germania cu 12 ani în urmă).

Comunicarea se face prin intermediul unui raportor care face cunoscut modul în care au fost rezolvate sarcinile printr-un poster sau prin activități specifice, argumentându-și răspunsurile. (20 min.).

Elevii fac aprecieri la adresa activității colegilor.

REFLECȚIE (4 min.)

Se reia ideea inițială: textul literar poate fi înțeles prin apelul la alte arte sau la științe. Li se cer elevilor câteva păreri despre ceea ce această activitate le-a adus nou în înțelegerea/interpretarea textului „La țișănci”.

De asemenea, elevii vor nota punctele tari/punctele slabe ale acestei activități.

Asigurarea retenției și a transferului se va realiza printr-o temă de casă, un eseu structurat de două-trei pagini în care li se cere elevilor să prezinte tema și viziunea despre lume în nvela „La țișănci”.

În loc de concluzii

Astfel de activități sunt valoroase fiindcă-i provoacă pe elevi, făcându-i să fie mult mai atenți la mesajul textelor literare. Prin apelul la alte arte, orele de literatură română devin nu doar mai interesante, ci și mai „bogat” din punct de vedere cultural.

Anexa 1 Savator Dali – *Persistența memoriei- Ceasuri moi*
(sursa: <https://ro.pinterest.com/pin/424112489890432007/>)

Anexa 2 Tipuri temperamentale

(sursa: Psihologie. Manual pentru clasa a X-a, Marcusanu Iosif, editura Carminis, 2005)

Sangvinic:

Energic
Voios
Sociabil
Amabil
Antrenant
Șarmant
Optimist
Bine dispus
Atașabil
Entuziast
Obraznic
Redundant
Indulgent
Inconsecvent
Flecar
Convingător
Manipulator
Nestatornic
Imprevizibil

Flegmatic:

Adaptabil
Pașnic
Închis în sine/distant
Organizat
Meticulos
Inofensiv
Tolerant
Bun ascultător
Consecvent
Echilibrat
Apatic
Neatent
Ezitant
Lent
Anost
Laș
Indiferent

Leneș
Impasibil

Colericul:

Dârz
Combatant
Sigur pe sine/hotărât
Decis
Lider
Perseverent
Încrezător
Direct
Încăpățânat
Néinduplecat
Trufaș
Certăreț
Agresiv
Curajos
Lipsit de tact
Încăpățânat
Dominator
Intolerant
Nesăbuit

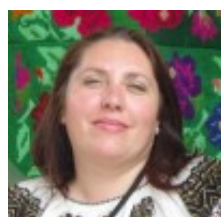
Melancolicul:

Perseverent
Analitic
Convingător
Prevăzător
Altruist
Respectuos
Sensibil
Prevăzător
Organizat/ordonat
Devotat
Idealist
Profund
Politicos
Loial
Discret
Néincrezător
Anxios
Singuratic
Răzbunător/ranchiunos

Nevoia de lectură, nevoia de cultură

De **Monica Petre**

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Sfânta Filofteia, Valea Mare,
Ștefănești (Argeș)

Mircea Eliade spunea că „cetim ca să trecem examenele (lectura de studiu), ca să omorâm timpul (lectura de loisir) sau cetim din profesiune (lectura informativă). Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație.” Cartea este element component al culturii unei națiuni, ea face parte din acele bunuri a căror valoare sporește în timp datorită informațiilor și calității acestora, transmise, de-a lungul generațiilor, cititorilor.

Biblioteca poate fi considerată un templu al lecturii, al discursului celor importante spirite ale culturii universale, din vremuri străvechi, de la primele scrieri, și până astăzi. Biblioteca ne susține în procesul de studiu și de cercetare, contribuie la dezvoltarea socială și culturală, satisface nevoia de informare, este un mijloc de comunicare eficient între cititori și cei care creează sau pun în circulație cartea, implicit, informația.

În perioada comunismului, bibliotecile erau adevărate refugii intelectuale, unde puteai scăpa de îndobrocarea socială, iar lectura, în lipsa altor mijloace de desfătare a spiritului, era un atu apropiat aristocratic. În vreme de tranziție, însă, natura lecturii se modifică profund. Se modifică, în primul rând, cerințele de lectură ale cititorilor, ca efect al nevoilor lor sociale, economice, spirituale, în continuă și rapidă schimbare, ca și vremurile pe care le trăim.

Astfel, se impune revitalizarea rolului bibliotecii, ca instrument important al dezvoltării spirituale și culturale. În condițiile economiei de piață, ale cerințelor crescute de reconversie a forței de muncă care solicită formare profesională continuă, lectura apare ca o necesitate în orice moment al vieții active a indivizilor. Ca urmare, se modifică și natura serviciilor oferite de bibliotecă și bibliotecar menite să satisfacă cerințele diferențiate și individuale de lectură ale cititorilor, care presupun răspunsuri individualizate.

Afluxul de cititori în biblioteci a crescut simțitor în ultima vreme, determinat, în primul rând, de creșterea prețului la cărțile noi, dar și de orientarea învățământului către studiul individual/online.

Un pas important în modernizarea bibliotecilor îl constituie informatizarea bazei de date, crescând astfel, accesul la informație, o utilizare mai bună a surselor de informare sau crearea mai multor oportunități de colaborare.

Astfel, bibliotecarul renunță la rolul lui tradițional și devine un participant activ al comunității educaționale, venind în întâmpinarea elevilor și a dascălilor prin parteneriate și activități de colaborare. Bibliotecarii și dascălii au o misiune comună: a pune cartea în mâinile și sufletelor tinerilor. Pentru a face acest lucru, trebuie să ai calități deosebite: să fii un pasionat cititor, să ai tact, să fii discret, să ai disponibilitate și calm, să fii un „manager al cunoașterii”.

Primul contact cu biblioteca este foarte important, iar dascălii și bibliotecarii au rolul de ghizi în acest univers nemărginit de cunoaștere. Prima impresie contribuie la fixarea unei imagini în spiritul noului cititor, o primire proastă, rece și anostă având efecte lungi și dezastruoase.

În acest proces de culturalizare a tinerilor elevii, bibliotecarii au un rol mai complex, nu mai sunt doar intermediari, ci devin parteneri ai cadrelor didactice în scopul educării cititorilor.

Generațiile tinere de elevi manifestă un interes scăzut față de lectură, preferând surse de informare media (TV, internet),

adeseori dăunătoare intelectului unui minor, din cauza lipsei de selectivitate. În acest context, școala are o obligație morală să educe gustul pentru cultură al elevului, prezentându-i CARTEA, astfel încât aceasta să devină un mijloc de învățare pentru tânărul cititor. Sunt elevi care din diverse motive nu au acasă o bibliotecă proprie și atunci școala, prin dascăli și bibliotecari, este cea care trebuie să trezească elevilor interesul și dragostea pentru citit.

Educația realizată în școli pe baza ariilor curriculare trebuie completată și individualizată cu o paletă variată și adecvată de cărți, completare ce se poate realiza cu succes prin lectură suplimentară în bibliotecă sau acasă, ajutați de personalul specializat. Lectura facilitează înlăturarea unor bariere de comunicare, clarifică unele probleme frecvent întâlnite în practica didactică și se înscrie în direcția de dezvoltare a învățământului în cadrul reformei.

Dascălul trebuie să-l îndrume pe elev să perceapă cartea ca pe un „minunat și statornic prieten” și să-l familiarizeze cu manifestările cultural-artistice, cum ar fi: șezătoarea literară, concursuri pe teme literare, expoziții de carte, de desen etc. Astfel de proiecte cultural-educative au ca finalitate consolidarea încrederii în resursele proprii, socializarea, cunoașterea reciprocă a elevilor prin participarea la diferite acțiuni și evenimente, de asemenea își propun să readucă în sufletele copiilor dorința de a citi, sperând că deprinderea de a citi să devină o obișnuință, iar cartea „de bună calitate” să fie un prieten nedespărțit al acestora.

Să nu uităm că literatura nu e doar o formă de cunoaștere, ci și una de destindere, iar biblioteca poate fi implicată activ în educația copiilor prin oferta de carte și prin diverse acțiuni culturale și de aceea ar trebui să stea în atenția dascălilor, dar și a părinților. Organizarea unor activități literare, aplicate, cu diverse tematici din cât mai multe domenii (științele naturii, pictură, ecologie, istorie, tradiții, meșteșuguri populare, etc.) va stimula creativitatea elevilor și va crea o legătură mai strânsă a acestora cu școala.

Privită din această perspectivă, lectura va putea fi o alternativă plăcută de petrecere a timpului liber.

Bibliografie

1. Bîrsan, Lucia. Formarea utilizatorilor bibliotecii. Biblioteca Centrală Universitară, București.
 2. Tăutu, Ioana. Biblioteca publică - instituție de protecție socială în domeniul culturii.
-

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice